

FILMKUNDSKAB TEORI & PRAKSIS

Tilfældigvis står jeg i den situation at have været den ældste af de otte studerende, der tog bifagseksamen i filmkundskab, som eksamen i sommer holdtes for første gang på universitetet. Som gammel filmmuseumsrotte og tilmed som mere eller mindre etableret filmanmelder har jeg derfor et vist grundlag for dels at sammenligne den nye generation af filmstuderende med den gamle garde og dels sammenligne universitetsstudiets metoder med filmanmelderes og andre autodidaktes mere eller mindre tilfældige tilegnelse af filmviden.

Der er en lille håndfuld af fanatiske filmstuderende, som – foruden at have læst en masse om film – igennem et par år har set mellem 500 og 1000 film om året. Det er der næppe mange af de gamle, der har præsteret, men mulighederne er jo også meget bedre i dag. Men til gengæld har jeg en fornemmelse af, at gennemsnittet af nye filmstuderende har set langt færre væsentlige film, end nye litteraturstuderende har læst af væsentlige bøger, og at forbløffende mange filmstuderende begynder fuldstændig blanke, til trods for, at Kosmorama og Filmmuseet har været der hele tiden. Hvordan skal de dog nå at indhente det forsømte på de stipulerede to år? De filmstuderende har således skuffet lidt – også på den måde, at teorien synes at interessere mere end værkerne. En studine kastede sig således en dag ind i en diskussion om Godards »Masculin-Féminin«, selv om hun måtte indrømme, at hun aldrig havde set filmen, der havde haft premiere kun et år tidligere!

Til gengæld har studiet som sådan overrasket glædeligt. Der er nemlig sket det, som måske virker så indlysende bagefter, at man tvinges til en helt ny og effektiv disciplin, en systematik i filmbeskæftigelsen. Den hårde

kerne på nogle hundrede stykker, som udgør den gamle garde, kunne måske nok se visse yndlingsfilm 4–5 gange, men sjældent har denne interesse manifesteret sig i egentlige analyser, mundtlige eller skriftlige. Men nu sidder et stort antal studerende og dissekerer en enkelt film (»Vampyr« og »Citizen Kane« f.eks.), bl.a. ved hjælp af drejebøger. Og hvis en sådan ikke findes, laver man den selv. Som anmelder springer man fra film til film og nedkradser 4–5 impressionistiske anmeldelser pr. uge.

Mange af de studerende noterer som gale under forevisningerne, hvilket så godt som ingen anmeldere gør. Resultatet er et almindeligt sjuskeri i dagbladene i omtalen af detaljer og replikker (undertiden selv i Kosmorama). Mon det er forkert at mene, at litteraterne sjusker mindre, fordi mange er vant til at læse »med pen i hånd«? Måske vil dette på langt sigt blive reduceret, som følge af den nye mani for nøjagtighed. Engang drejede det sig om blot at få filmanmeldere, der i almindelighed havde god smag. I de sidste 10 år har vi nået det andet mål, hvor stort set alle vore filmanmeldere også viser fornemmelse for film uden at blive litterære (det er der en del, der vil benægte, men man må vist indrømme, at der er sket et mærkbart fremskridt). I den forbindelse er det interessant at konstatere et generationsskel, som synes at gå ved de 35 år. I modsætning til de yngre finder de ældre ret sjældent på at fremhæve enkelte klip, kamerabevægelser og andre filmformelle detaljer, selv om disse folk kan være udmærkede anmeldere.

Nu gælder det imidlertid et tredje mål, nemlig at få filmskribenter med videnskabelig grundighed, måske ikke så meget i dagbladene som i Kosmorama (hvor der dog har været gode

tilløb til det) og i bøger. Når man tænker efter, opdager man nemlig en temmelig rystende ting: Der er aldrig på dansk skrevet mere end 10 normalsider om en enkelt film og kun skrevet én rigtig bog om en enkelt instruktør, Neergaards Dreyer-bog. Vi har fået danske håndbøger og oversigtsværker, og der er oversat instruktør-monografier og 4 enkeltfilmsanalyser på ca. 20 sider hver i »Se – det er film«, men tænk på, hvad der er skrevet (på dansk) og oversat af tilsvarende litterære bøger og essays!

Nu er længden selvfølgelig ikke afgørende for kvaliteten, men det er dog indlysende, at man med dobbelt så meget plads kan blive mere grundig i argumentationen og eksemplificeringen. I løbet af halvandet år har forskellige filmstuderende udarbejdet 20–30 dupliserede opgaver, mange af dem imponerende grundige og fuldt på højde med det bedste i Kosmorama. Der er f.eks. skrevet 20 sider om musikken hos Buñuel, 20 sider sammenligning mellem Defoes og Buñuels »Robinson Crusoe«, 20 sider om film og farver, 10 sider analyse af henholdsvis »L'âge d'or«, »Susana« og »Morderenglen«, 20 sider om filmrealisme o.s.v. Alt dette er vel at mærke skrevet af ukendte folk, og der er næppe nogen anden periode af tilsvarende længde, som kan opvise en sådan bølge af nye filmskribenter (lad så være, at kvaliteten er stærkt svingende).

Blandt de filmstuderende er der simpelt hen ved at opstå det filmmiljø, man har efterlyst i så mange år. På langt sigt kan dette ikke undgå at påvirke alle filminteresserede, i hvert fald indirekte, og derfor er der grund til at indvie Kosmoramas læsere i det.

FREDERIK G. JUNGENSEN